

A vízesések földjén 2.



Dél-Izland természeti látnivalóinak felkeresése után észak felé fordulva elsőként egy furcsa házmúzeumba látogattunk el. *Petra Sveinsdóttir* lakóházában, illetve annak udvarán állította ki mindazt, amit hosszú élete során összegyűjtött, a sziget ásványaitól a kitömött madarakon át egészen a rozsdás keresztkulcsig. Petra néni – akivel össze is találkoztunk, és készséggel kameránk elé állt – sokáig ragaszkodott hozzá, hogy gyűjteményét az érdeklődők díjtalanul tekinthessék meg. Nemrég mégis szerény belépti díjat vezettek be, időközben a lakóház évi több mint húszezer látogatójával Kelet-Izland egyik legnépszerűbb objektumává vált.

Vízesésekkel észak felé haladva is bőséggel találkoztunk. Először a kőzetrétegeket harántoló Hengifosst, majd Európa legbövizűbb zuhatagát, a hordaléktól barnás színű Dettifosst kerestük fel.



GÓDAFOSS, AZ ISTENEK VÍZESÉSE

ban megkapó látványt nyújtottak. Az utóvulkáni tevékenység szép példáival találkozunk a közeli Hverir nevű geotermikus mezőn, ahol iszapfortyogók és fumarolák váltogatják egymást. A hűvös időben a forró gőzfeltörések mellett „makk ász” módjára lehet melegedni. A megszilárduló láva fantasztikus alakzatokat hozott létre, melyeket leginkább a Sötét Vár, a *Dimmuborgir* tanösvényein kereshetünk fel. A környéken jelen lévő egykori és jelenlegi vulkanikus aktivitás további bizonyítékai a Mývatn álkraaterei, a Krafla vulkán kráterében csillogó tó és nem utolsósorban a hőerőművek.

A közeli Gódafoss nem mérete alapján, inkább a sziget korai történelmében betöltött szerepe miatt tartozik a látogatott vízesések közé. Ezer éve annak, hogy Izland felvette a kereszténységet, és Pongeir, a helyi nemzetséggő a pogányság bálványait a habok közé dobta. Innen származik az elnevezés: Gódafoss, az Istenek vízesése.

Észak-Izland egyik kiemelkedően érdekes területe az aprócska, öt négyzetkilométert alig meghaladó területű Grimsey-sziget, 120 lakos és félmillió madár otthona. Dalvíkkal rendszeres hajójárat köti össze, és aki kiszállás után átsétál a közeli repülőtér betonjára, kisértatva már az északi sarkkörön találja magát. Önmagában ezért az élményért is érdemes átruccanni a szigetre, a nevezetes vonal ugyanis másutt nem érinti Izlandot. Aki pedig a csak sarkkört keresztezi, nem egy éppen landoló gép útvonalatát, már ezért is szerencsésnek érezheti magát. Aggodalomra azért nincs ok, az itteni járatsűrűség mellett erre vajmi ke-

vés az esély. A sarkkör után elmarad az út, ösvényen azonban akár a sziget végéig is elsétálhatunk. A hajó visszaindulásáig volt néhány óránk, az idő nagy részét a lundák, alkák és vihartaradarak társaságában töltöttük. A sziget csúcsától északra a térképek alapján Grönland keleti partja terül el, odáig azonban nem lehetett ellátni. A ködpárán túl az égbolt a tenger hullámaival találkozott.

A főszigeten Nyugat-Izland felé haladva



LUNDA A GRIMSEY-SZIGETEN

Mindkét vízesés egy-egy nagyobb kaszkád része, néhány száz méter séta után újabb és újabb vízfüggöny ejti ámulatba a látogatót. Az ismertetőik böngészése után csak kavarogtak a fejünkben a szokatlan földrajzi nevek – melyek felsorolásától az olvasót szeretném is megkímélni –, a látvánnyal együtt azonban könnyen emlékeztetünkbe vésődtek.

Észak-Izland egyik különleges területe a Mývatn-tó környéke, ahol a vulkanosság megannyi izgalmas megjelenési formájával találkozhatunk. Elsőként Grjótagjá lávabarlangjaiba ereszkedtünk le, amelyek mérete ugyan nem vetekszik a későbbiekben bejárt Húsafell környéki barlangokéval, melegvizes tavacskaí és a párán átszűrődő sejtelmes fények azon-



GRIMSEY LÁTKÉPE

felkeresett számos érdekesség közül kiemelkedik a Glaumbær-tanya. A tőzegtől készült épületegyüttes méretében felülmúlja az ország hasonló házait, szerkezetére pedig jellemző a hosszú folyosó és az innen két irányba nyíló helyiségek. A tanya még a 20. században is lakóépületként szolgált, jelenleg pedig korabeli bútorokkal és használati tárgyakkal berendezett múzeum.

Nyugal-Izland számomra legkülönlegesebb látnivalóit Húsafell térsége kínálta. Vízesegekben itt sincs hiány, de a környéken több kilométer hosszúságú lávabarlangok is találhatóak. A lávalagutak keletkezése során a kiömlő lávafolyam kérge hamarabb megszilárdult, a belül még forró kőzetolvadék pedig egyszerűen kifolyt a kéreg alól. A lávalagutak általában a felszínhez közel futnak, így több helyen meg is nyílnak. Az egyik ilyen felszakadáson leereszkedve barlangi túrára indultunk. A karsztos kőzetekben megszokott képződményekkel, például cseppkövekkel itt nem találkozhatunk, a szilárdulás közben lecsorgó

A fővárosba történő visszaérkezésünk előtt út oljára hagytuk a Glymurt, amely két méter híján kétszáz méteres esésével Izland legmagasabb zuhataga. Délután, majd másnap délelőtt is tettünk egy hosszú túrát alkalmi szálláshelyünkről, a napfény azonban alig világított be a meredek falú, meglehetősen szűk szurdokvölgybe. Úgy számoltuk, a Glymur talán a kora délutáni órákban kap elegendő megvilágítást, a túrát azonban enélkül is érdemes volt végigjárni. Nem csak a hatalmas zuhatag látványa és a vízesek fölötti szirtekről elének táruló panoráma, de maga az útvonal is kárpótolt azért, hogy a fényképek mindezt csak részleteiben tudják visszaadni.

A kör Reykjavíkban zárult, kalandozásunk azonban még nem ért véget. Rövid túrát tettünk a Reykjanes-félszigetre, ahová szinte minden Izlandra érkező utas ellátogat. A fő úti cél a Kéklagúna, amit a Föld 25 legegészeségebb termálvize között tartanak számon. A megfáradt utazó számára ennél jobb relaxációt elképzelni sem lehet.

Látnivalókban a főváros sem szűkölködik, Izland igazi értékét azonban mégsem a Hallgríms-templom vagy a Perlan tartályai jelentik. A hazaindulásig rendelkezésre álló időben mi is kellemes sétákat tettünk a városban, és ellátogattunk a Vörös Kőhöz címzett moziba, egy Vulkán-show bemutatóra, ahol még egyszer összefoglalót kaptunk a sziget páratlan geológiai jelenségeiről. Tekintettel a vetítőterem kis méretére, a műsor előtt megrendeltük a négy jegyet. Az operatőr-tulajdonos, *Villi Knudsen* úr sehogy nem tudta nevem leírni, és mivel beszélgetésünkből kiderült, honnan érkeztünk, végül ennyi került a naptárba: „4x Puskás”.

Dr. Makleit László



GRJÓTAGJÁ BARLANGJÁBAN

kőzetolvadék azonban a lávabarlangokban is érdekes alakzatokat hozhat létre. Túránk során általában hatalmas, teremszerű folyosókon jártunk, melyeket a lámpák is nehezen tudtak bevilágítani, máskor viszont alig fértünk át az omladékon. Egy felszakadás után a folyosót egyre nagyobb felületen jég töltötte ki. Mint később megtudtuk, a járatrendszer Íshellir (*Jégbarlang*) nevű szakaszába érkeztünk. Túránk épp hétvégére esett, talán ennek volt köszönhető, hogy a Reykjavíkhöz közel eső barlangok környékén más kirándulókkal is találkoztunk. Néhányan lemásztak a barlangok bejárati szakaszáig, beljebb azonban már nem merészkedtek. Egyik felszakadáson végül mi is elhagytuk a föld alatti világot, de senki sem bánta, hogy több órát a járatlabirintusban töltöttünk.



A VIDGELMIR-BARLANG BEJÁRATA



A SURTSHELLIR-BARLANG EGYIK FELSZAKADÁSA



ÚTBAN A GLYMUR-VÍZESÉS FELÉ